

NOVA PRAVDA



Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani,
Narodni dom, I. nadstropje. Telefon 77.

Izhaja vsako soboto.
Priloga: „Tedenske slike“.

Mesečna naročnina 6 dinarjev,
za inozemstvo 8 dinarjev.



Anglija je prekinila zveze z Rusijo.

To poročilo pravi, da sta dve, po številu prebivalstva in po teritorialni razsežnosti najmočnejši državi prekinile vsako prijateljsko medsebojno občevarje, da je med njima težak spor, ki ne dopušča nobenih medsebojnih stikov. Prekinjenje vsakih medsebojnih zvez med posameznimi državami more pomeniti neposredno vojno nevarnost, ako države ne najdejo drugih sredstev za medsebojno poravnavo. In dejansko so časopisi prinesli vest, da je zlasti Rusija odredila mobilizacijo dela svoje armade in da je pripravljena.

Kaj se je zgodilo?

Med Rusijo in Anglijo postojajo stara nasprotstva. To nasprotstvo je bilo, ko je nad Rusijo še vladal car, isto se nadaljuje, ko v Rusiji vladajo boljševiki. Rusija s svojim ozemljem meji na razsežne angleške kolonije v Aziji, ki Rusijo ovirajo v svobodnem razvoju proti morju. Znano je, da se je Rusija že stoletja borila za izhod k morju. Rusko-japonska vojna je bila en krvav del te borbe. V tej vojni je Rusija podlegla in je morala Japonski odstopiti važna pristanišča na Daljnem vzhodu ter trgovsko važne obmorske pokrajine. Ko se je carski Rusiji en načrt ponesrečil, je svoj pogled obrnila na drugo stran. Pričela je gledati proti Indiji, ki je najvažnejša angleška kolonija. Vse ruske načrte, prodreti preko Indije k morju, je znala angleška diplomacija preprečiti. Boljševiška Rusija je po vojni vsako priliko porabila, da udari Anglijo. Seveda se je to na zunaj predstavljalo kot borbo boljševiškega gospodarskega reda proti vsem drugim gospodarskim sistemom. Ko je Rusija videla, da je Anglija neprijetna tudi Turčiji in da bi Turčija tudi rada v svojo korist oslabil vpliv Anglije v Aziji, je hitro sklenila posebno tajno pogodbo s Turčijo. Ko so na Kitajskem, kjer ima gospodarsko moč v rokah predvsem Anglija, nastali notranji boji, ki so bili naperjeni proti tujcem, je Rusija krepko in odkrito podpirala vsa proti Angliji naperjena stremjenja. Toraj boj, ki se je vodil za časa caristične Rusije napram Angliji, po boljševiškem preobratu ni nehal, ampak se je z vso ostrino, čeprav z drugimi sredstvi nadaljeval. Pa to je umljivo in naravno, oziroma taka je usoda vseh držav. Vse države so ljubosumne na moč in razvoj drugih, zlasti sosednih držav in med njimi se vodijo neprestane borbe v več ali manj prikriti ali odkriti obliki. Države skušajo v medsebojnem življenju kazati medsebojne obzirnosti in hočejo biti vsaj navidezno medsebojno lojalne in se v obrambi lastnih interesov ali v borbi za svoj razmah posluževati sredstev, ki se splošno v mednarodnem življenju smatrajo dopustnim in častnim. Gledajo na občutljivost, ugled in ponos držav ter nočejo, da bi z neprimernimi načini borbe izzivale medsebojno nezadovoljnost in nezaupanje in tako povzročale stalno nemirnost in napetost, ki vedno diši po vojni ali ki vsaj zahteva normalni razvoj meddržavnega življenja.

Rusija je imela svoje zastopstvo v Londonu in sicer v glavnem zato, da bi to zastopstvo organiziralo, posredovalo in pospeševalo trgo-

vino med Anglijo in Rusijo ter obratno. Angleške oblasti pa so zaslutile, da to zastopstvo opravlja tudi druge posle, ki niso v pravem skladu s sklenjenim dogovorom in ki tudi niso v skladu z načeli mednarodne lojalnosti. Angleška vlada je zato v prostorih ruskega zastopništva odredila strogo in temeljito preiskavo in je pred svojim parlamentom o uspehih te preiskave podala obširno poročilo in dosegla na podlagi uspehov preiskave sklep, da Anglija prekine vse diplomatske stike z Rusijo. Poročilo pravi, da je rusko zastopstvo organiziralo v Angliji široko komunistično propagando, da je posegalo v armado in mornarico, da je jemalo važne listine itd. Očitki proti Rusiji so bili tako težki, da je velika večina glasovala za prekinjenje vseh zvez. Tudi vodja delavcev Macdonald je bil presečen. Glasoval je sicer proti, toda tega ni storil iz načelnih razlogov, ampak je smatral, da je korak vlade prehitel. Predlagal je zato, da posebna komisija vse gradivo, katero je preiskava spravila na dan, pregleda in kritično presodi in šele na podlagi poročila te komisije naj vlada sklepa. Delavska delegacija v angleškem parlamentu torej ne odobrava v načelu početja ruskih komunistov in njih delovanje, ki ovira vsako pomirjenje in ustalitev gospodarskega življenja, samo, da ona z načinom postopanja svoje vlade ne soglaša. Macdonaldov predlog nekako pomeni, da, ako posebna širša komisija iz zbranega gradiva vidi to, kar je videla vlada, potem je energičen nastop upravičen in potreben. Dejanje ruske delegacije je tako, da ogroža integralne interese angleške države. In te interese hoče braniti tudi angleško delavstvo.

Borba med Anglijo in Rusijo je za delavstvo zanimiva. Ta borba predvsem potrjuje, da se tudi boljševiška Rusija ni otrsela predvojnih špijonažnih metod in da pri sredstvih, s katerimi namerava doseči svoje cilje, ni izbirljena. Obsojamo tajno diplomacijo, obsojamo špijonaže te ali one vrste, ker vse to s pravim demokratizmom nima ničesar skupnega in je samo ludičevo orožje v rokah onih, ki žele, da svet ne pride do mirnega sožitja. Ne zagovarjamo angleškega imperijalizma in angleških osvajaških metod in obsojamo tudi konservativizem angleških vlad in njeno z mrežami samih intrig prepleteno stremjenje svoj vladajoči vpliv zanesti v vse dele sveta, toda, ker to obsojamo, moramo obsojati tudi enako početje drugih, zlasti onih, ki žive v veri, da hočejo svetu prinesiti boljši način življenja. —

Dalje pa je ta borba zanimiva predvsem iz stališča ruske teorije nepomirljivega revolucionarizma. Komunistična propaganda Rusijo ni popustila, da si je sovjetska vlada nešteto izjavljala, da se v notranje razmere drugih držav ne bo vtikala, da hoče z vsemi državami navezati le trgovsko-gospodarske stike, kar naj pospeši umirjenje duhov in mirno ustvarjajoče delo v blagor vseh. Izvenruska Evropa, o tem danes ni nobenega dvoma, je za komunistični gospodarski sistem po vzorcu Rusije nesprejemljiva. To so krepko dokazale vse države po vrsti. Danes je skoraj le fantazija in udaja se ne-reelnim stremljenjem, kdor živi v domnevi, da je komunistični prevrat mogoč. Delavstvo samo je tako misel zavrglo, ker hoče z mirnim evolucijskim ustvarjanjem v dobi kolikor možno velikega socialnega mira postopno izboljšavati svoj položaj in ne, da v stalni borbi s še znatno močnejšim sovražnikom sebi že itak slab položaj še bolj kvari. Delavstvo se je vrnilo na pot pozitivne socialne politike in noče svojih sil izgubljati v smeri razdiranja in revolucionarnih pokretov. — Početje Rusije svari vsako državo, da z njo stopi v ožje stike. To pa je tudi na škodo Rusije, kajti boljševiški režim tudi sila trpi pod gospodarsko krizo, zlasti divja tam brezposelnost. V teku 10 let ta režim ni bil sposoben dnevno življenje delavca izboljšati. On je še vedno suženj mezde, njegov neizprosni gospodar je pač danes režim, kakor je bil preje. Delavčev vsakdanji kruh v Rusiji je črn in trd. Rusija ne more stalno živeti v osamljenosti, ona v svojem lastnem interesu potrebuje sožitja z drugimi narodi. Ako to hoče, narodom ne sme nekaj usiljevati, česar nehoče, odnosno kar še dolgo ni preizkušeno kot edino pravilno. Pod takimi razmerami more v dobrih oficijelnih odnošajih z Rusijo živeti le država, ki ima doma na sile n ruskemu režimu nasproten režim, n. pr. Italija. V Italiji bi bil vsak najmanjši poizkus komunizma v kali in v krvi zadušen. Zato Rusija v Italiji ne rovari, to si dovoli tam, kjer je malo več svobode.

Želimo biti z ruskim narodom kaj skoraj v ožjih stikih. Vemo, da bodo diplomatski in trgovski stiki posameznih držav z Rusijo marsikako krizo v Rusiji in drugod ublažili, toda Rusija, odnosno njeni boljševiški predstavniki morajo priti do prepričanja, da ni koristno pod vsakim pogojem in za vsako ceno usiljevati komunistično-revolucionarni program. Delavstvo v posameznih, zlasti v industrijskih državah je samo politično in strokovno tako močno, da si bo znalo samo izboljšavati svoj položaj po svojem okusu in pameti. Vsaka roža v vsakem vrtu ne cvete.

Vpliv poklica na naše zdravje.

V zadnji številki socialno-politične revije »Radnička Zaštita« razmotriva dr. Željko Hahn, šef-zdravnik OUZD v Zagrebu o problemu »poklic in bolezen« in naveda jako zanimive podatke, ki bodo gotovo interesirali naše delavstvo, ki je pri stvari direktno prizadeto.

Pisec navaja, da je že dolgo sem znano, kakšnega vpliva so poedini poklici na človekovo

zdravje. Že v starem veku so boljši zdravniki pisali o tem. Vendar pa se je začela medicina šele pred kakimi 50 leti resneje baviti s tem važnim vprašanjem. Šele v novejšem času se je namreč uvidelo, da je zaščita delavca pred obrtnim zastrupljenjem in poklicnimi boleznimi, katerim je izpostavljen v boju za svoj vsakdanji kruh, ne samo zahteva socialne pravičnosti, marveč tudi

obramba industrije same, ki ne more napredovati in sploh obstojati brez zdravega in močnega delavstva.

Znanost deli poklicne bolezni v dva dela. Prvi del obravnava tako zvane obrtne bolezni in zastrupljenja; drugi del pa vpliv in način dela na življenje in zdravje delavca.

Obrtne bolezni in zastrupljenja nastanejo radi obrtnega, industrijskega dela s škodljivimi snovmi ali radi dotike z živimi paraziti. Najrazširjenjša obrtna bolezen je n. pr. zastrupljenje s svinčom. Zastrupljenje z živim srebrom in fosforom pa je pri nas že bolj redko, odkar so bili v tem pogledu podvzeti koraki potom internacijonalnih konvencij. Vsled brzega napredka tehnike in industrije, ki upotrebljava razne kemikalije, pa se namesto zabranjenih strupov uporabljajo druge snovi, katerih vpliv na človeško zdravje še ni dosti preizkušen.

Najbolj pa razsaja med delavstvom tuberkuloza in sicer, kakor dokazuje statistika, predvsem v tiskarski stroki, kjer imajo največ posla s svinčom. Tuberkulozi so podvrženi tudi mizarji, klesarji, brusarji itd. radi vdihavanja prahu. Pekin natakariji, kateri morajo mnogo stati, dobe često O in X noge in razširjenje krvne žile na nogah. Železničarji trpijo na težkih obolenjih udov, na revmatizmu, delavci v pivovarnah in natakariji pa na težkih oblikah alkoholizma. Te bolezni se morajo pri omenjenih poklicih smatrati nedvomno za poklicne bolezni, četudi oboje na njih tudi druge osebe.

Dočim so torej bolezni prve skupine posledica strupa in poškodb, odločuje pri drugi skupini več škodljivih vplivov, n. pr. pretirno naporno delo, slaba razsvetljava, velik prah, premajhni in ne-

racionalni odmor, a razen tega tudi usodepolni socialni činitelj, nezadostna hrana, slabo stanovanje in siromaštvo.

Od velikega števila škodljivih vplivov poklica na zdravje pa je obrtna higijena pokazala na najvažnejšega, ki obstoji v sledečem:

Vsako delo, telesno in duševno, je omejeno s sposobnostjo organizma za dotično delo. Po delu, ki se je približalo meji te sposobnosti, se pojavi utrujenost. Preiskavanja o fiziologiji dela so dokazala, da se vsled delovanja mišičevja ustvarjajo v telesu strupene snovi, katere se pri počitku izločujejo. Ako ni dovoljnega počitka, nastopi vsled trdnosti trepetanje, potenje, bolečine, povišanje srčnih utripov, istotako kakor pri nekaterih težkih boleznih. Nekoč so za poskušnjo ubrizgali sok utrujenega mišičevja v zdravo žival, ki je bila docela spočita, in so opazili na njej znake težke utrujenosti in tudi zastrupljenja.

Duševno delo, ako se pretirava, more biti istotako vzrok različnih podobnim pojavom. Odredbe o nedeljskem počitku, določitev delovnega časa, izključitev žen in otrok iz poedinih vrst dela so posledice tega izkustva. Odredba svetega pisma o nedeljskem počitku je prva in najvažnejša odredba socialne higijene vseh časov. Zahtev po osemurnem delavniku je postavil prvi Hufeland pred 100 leti. Mednarodni kongres za higijeno ga je sprejel leta 1894. iz povsem znanstvenih razlogov. Veliki socialni pokreti so prevzeli svoje najvažnejše argumente in zahteve iz obrtne higijene.

Poleg ostalih samo ob sebi umljivih zadev, tihočih se varnostnih naprav v tovarnah, je od velike važnosti: 1.) izbira sposobnih za razne vrste dela in zaposlitev delavca v mejah njegove telesne in duševne moči. (Pregled dece pred nastopom uka in posvetovanje s strokovnjaki.) 2.) Skrajšanje delovnega časa tako, da ostane na razpolago dovolj časa za počitek, da torej ne nastopi bolezen radi utrujenosti.

Gospod dr. Hahn zaključuje svoj članek, ki smo ga naravno posneli samo v glavnih obrisih, s sledečimi besedami:

«Pogoji dela telesnega in duševnega delavca so podani v težki borbi za obstanek, v konkurenci z drugimi, pod pritiskom splošnih socialnih

razmer, brez ozira na zdravstvene zahteve in brez ozira na telesne in duševne sposobnosti poedincev. Močnejši je zmagal v tej neizprosni borbi, slabjši je obolen in podlegel. Pod vplivom socialnih struj in borb se je razvila zavest moderne družbe. Tako je prišlo do tega, da se dandanes cela znanost bavi z vprašanjem dela na zdravje in življenje delavca. Obrtna higijena zahteva način obrambe delavca pred vsemi onimi škodami, ki se v splošnem dajo preprečiti. Skoro vse kulturne države imajo zakonske predpise o zavarovanju delavcev in o zaščiti delavcev. Imamo jih tudi mi. Naša država je izdala «Pravilnik o higijenskih in tehnično-zaščitnih merah v podjetjih», ki je bil objavljen v Službenih Novinah dne 28. januarja 1922. in kateri vsebuje zelo dobre, povsem moderne predpise. Le škoda je, da je ta pravilnik zelo malo znan naši javnosti, naši industriji in tudi našemu delavstvu. Delavstvo bi vsekakor moralo poznati te predpise. Nekaj zdravnikov in dobro hotečih inšpektorjev dela je brez moči, ako jih ne podpira delavstvo s polnim razumevanjem in samodisciplino. Neizpodbitna resnica je, da je nepoučenost in brezbriznost velikega dela našega delavstva važen vzrok, da dandanes nimamo več uspehov v borbi proti obrtnemu zastrupljanju in poklicnim boleznim. Delodajalci in delojemalci tiskarske stroke v Zagrebu n. pr. imajo skupno higijensko komisijo, ki se je dobro obnesla in ki pregleduje delavnice in vpliva na člane, da izvršujejo higijenske predpise kolektivne pogodbe. Čistost telesa, higijena stanovanja, pametni način prehrane, planinstvo, šport, vzdrževanje od alkohola, neposečanje gostiln in kavarn, odmor na čistem zraku, najpotrebnejše znanje o higijeni bi moglo znatno pripomoči k zdravju delavskega razreda tudi pri današnjem stanju stvari. Da pride do tega je potrebno, da mi delavski zdravniki še mnogo delamo na širjenju zdravstvene kulture med delavstvom in da nam pri tem pomagajo najboljši elementi iz vrst našega delavstva.»

**Priporočajte in širite
„NOVO PRAVDO“!**

Krajevna organizacija NSS za dvorski okraj v Ljubljani

ima svoj redni letni občni zbor v sredo, dne 8. junija t. l., ob 8. uri zvečer v gostilni «Pri panju» v Vegovi ulici. Ker se nahajamo tik pred jako važnimi političnimi dogodki, je dolžnost in v interesu vsakega somišljenika tega okraja, da se zborovanju zanesljivo udeleži.

Ivan Albreht: (Konec.) Prva ljubezen ne zarjavi.

«Kako je ponižen,» veselo spoznava vdova. Vdovine misli so seve obrnjene drugam. «Saj vem, da ni. Saj mi je žal —» Nekoliko zardela pravi: «To ni igrača, veš Janez.» «Saj ni toliko zaradi denarja, dasi je dandanes težko zanj —» «Vem, vem,» potrди Tine, Janezu pa pravi: «Povej no!» «Daj ti,» priganja Janez. Vdova vmes: «Saj je tako vseeno. Poglavitno itak vem.» Za hip obmolkne, da se pripravi za glavno potezo. Nato odločno:

«Jaz sem tako vse premislila, da je škoda vsake besede! Kjer si se zavezal, Janez, tam ostani! Tako je pošteno. Ne rečem, ako bi bile samo besede — tako pa: saj si imel otroka ž njo, ali ne?»

Janez je ves poten, tako mu je nerodno. «Franca, poslušaj!» Glas se mu trese in beseda mu zastaja, da vdova komaj še prikriva svojo usmiljenost in svojo ljubezen.

«Ali mi moreš odpustiti?» «Odpuščenje je v božjih rokah,» pravi Franca. «Pa meni tudi nisi storil nobene krivice.»

Tine hiti: «Poslušaj no, Franca, saj ne razumeš. Jazen je bil —»

«To si mi že povedal —» «Nič ti nisem povedal,» meni Tine, «tisto ni vse skupaj nič! Sam ti bo povedal, no, samo poslušaj ga!»

Zdaj začne Janez pripovedovati, kakor je pojasnil Tinetu.

Franca poslušaj in naguba čelo:

«Veš kaj —»

Vsa se trese od jeze in od sramu. Tinetu se zdi, da je v sobi zelo vroče in se izmuzne natihoma v vežo. Tedaj plane Janez k vdovi. Jeclja je:

«Franca, ne bodi no huda! Saj ti ne veš, kakšen je človek, kadar ima koga toliko let brez upa rad. Saj vem, da sem napravil neumnost, ali Franca —»

Ko začuti Metlakovka drhtenje njegovega telesa, se tudi sama ne more več premagati. «Hudobnež,» zašepeče in ga objame.

«Aha,» se primuza Tine v sobo. «Tak to je zdaj jeza in maščevanje in —»

«Stara ljubezen, ki nikoli ne zarjavi,» veselo dokonča Janez.

Franca zaprosi:

«Bodi no tako prijazen, Tine, pa stopi po Matilkdo k Lebanovim. «Reci, da ji bomo pokazali novega očeta!»

Tine odide, Franca prinese hitro na mizo pijače in prigrizka, Janez pa hodi za njo, kakor senca.

Ko se vrne čevljar z deklico, pravi Janez: «Matildka, ali bi me hotela za očeta?» Otrok ga pogleda in se stisne k materi: «Joj, to je pa tisti mož, ki je naju na Telovo tako gledal!»

«Tisti, tisti,» potrди Janez in jo poboža po laseh.

Sedaj se vsem razveže jezik. Matildka se kmalu sprijazni z Janezom. Kliče ga «oče» in mu pripoveduje vse, kar ima na srcu, dokler na njegove prsi naslonjena ne zadremlje. Rahlo jo prenese tesač na posteljo — ko da nosi zaklad, se mu zdi.

Tine je dobre volje. Janez govori, govori in kar z očmi požira Franco, medtem ko ona z nekšno vablivo mirnostjo uživa obnovljeno srečo.

Pozno v noč, ko se domenijo glede pisma in poroke, se ženin in Tine poslovita.

«Zdaj pa že vidim, da prva ljubezen res nikoli ne zarjavi,» pravi Tine, ko odhajata. Janez krepko seže Franci v roko in zauka v noč.

Ko je Franca spet sama, stopi k postelji, kjer spi njena hčerka, in jo poljubi.

«Bog ti daj srečo, dete moje. Upam, da ta bori košček moje radosti ne bo nikoli pelin za tvojo radost.»

Potem leže, a zaspati ne more. Šele jutranji hlad jo premaga, da zatisne oči. Pokojno se dvigajo njene grudi in razkošno cveto sanje novemu življenju nasproti.

Delavsko gibanje na Kitajskem.

I.

Kaj nas to briga, bo rekel marsikdo. Toda ne glede na to, da veže celokupno delavstvo jaka vez skupnih interesov, skupne žalosti in trpljenja in končno tudi skupne borbe, je koristno vedeti, kake so razmere v drugih krajih. Iz zgodovine vemo, da se ona ponavlja. To, kar se je dogajalo pred tisoči leti, se dogaja dandanes v novi obliki. Tudi takrat so stali na eni strani tirani, na drugi sužnji. Dandanes sicer ni več tako, vendar pa v bistvu ne najdemo razlike. Razlika je samo v tem, da so se tekom časa kulturne razmere izpremenile, s tem pa tudi način mučenja. Ni pa s tem rečeno, da so današnje muke, pa četudi ne obstojajo več v natezalnicah in prodajanju človeka kakor živine, boljše od takratnih. Morda nas še bolj bole, ker jasneje vidimo krivico, ki se poravnava na naših hrbtih.

To kot kratek uvod. V naslednjem pa nekaj o naših tovariših trpinah na Kitajskem na podlagi poročila, ki ga je izdal mednarodni urad dela v Ženevi.

Do leta 1918. na Kitajskem ne more biti govora o kakem pravem delavskem gibanju v organizatoričnem zmislu. Redkokdaj se je dogodilo, da se je upal kak delavec dvigniti proti stari socialni hierarhiji in zahtevati svojo pravico. Šele po svetovni vojni, v katero Kitajska, kakor znano, ni bila zapletena, je socialni val našel pot tudi v to ogromno deželo. Predvsem so bili kitajski študentje, ki so učili delavce, da so enakovredni člani človeške družbe ali, da bi vsaj morali biti, opozarjajoč jih na razmere v modernih zapadnih državah, v katerih so študirali. K temu je pripomoglo tudi stopnjujoče se gibanje na literarnem polju, ki je imelo za posledico, da so se tudi delavci začeli učiti čitanja in pisanja v večernih šolah.

Dočim je bila stara oblika njihove organizacije »bratovščina«, ki so ji pripadali delavci in delodajalci, so nastale sedaj poklicne organizacije, katerih člani so zaposleni v enem in istem poklicu, kakor je bilo to poprej v bratovščinah, samo da so sedaj odpadli delodajalci. V neka-

terih industrijskih krajih pa se nagibajo k industrijskim zvezam, ki imajo to prednost, da se lažje vodijo štrajki, kateri se ne omejujejo na poklice v dotični industriji, marveč obsegajo vse delavstvo. Najmanj je nagnjenosti na Kitajskem, da bi se stvorile močne strokovne zveze, ki jim pripada delavstvo vseh strok, čemur je vzrok predvsem v tem, ker se nahaja osobito med nekvalificiranimi delavci veliko analfabetov, kateri niso v stanu zapopasti veliki pomen takih organizacij v borbi proti kapitalizmu.

V glavnem obstojajo tri smeri, po katerih se grupirajo kitajski delavci. Del delavskih voditeljev je mnenja, da kitajsko delavstvo dandanes še ni dovolj močno, da bi samo moglo začeti boj proti kapitalizmu in da je radi tega potrebno, da si poišče zaščito pri taki politični stranki, ki se zanima za socialno povzdigo in reformo delavskega razreda. Taka stranka je Kuomintang, ki ima poseben delavski odbor, katerega naloga je, da daje delavcem v socialnih zadevah razna pojasnila. Ta sicer meščanska stranka je tudi podvzela korake, da se združijo nekatere strokovne organizacije, ki so nastale v zadnjem času v Kantonu, pod posebno vodstvo, ker so brez vsakega vodstva povzročile v industriji veliko zmedo.

Druga smer tvori levo krilo, ki zastopa stališče, da politična udeležba delavstva ni vedno koristna delavski stvari, ker so stranke večkrat primorane, da gredo v kompromise, da bi mogle držati svoje somišljenike skupaj. Oni pa hočejo energičneje nastopiti v obrambo delavskih interesov, kakor bi to mogla politična stranka, zato smatrajo za najpripravnejše štrajke, sabotaže in direktno akcijo ter revolucionarne metode v boju med delom in kapitalom. Njihov program je neprikrito komunističen. Oni smatrajo, da je delavstvo prikrajšano na človeških pravicah, katere se ne dajo parlamentarnim putem izbojevati, marveč samo s socialno revolucijo.

Tretja smer zastopa stališče, da se mora delavstvo s a m o boriti za svojo osvoboditev in jo tudi samo izbojevati. Delavstvo naj ne prosi za

pomoč ne politikov, pa tudi ne radikalov (v tem primeru komunistov), marveč naj si izbere može, ki posedujejo izkušnje na socialnem polju in ki resnično sočustvujejo s proletarijatom. Take vrste je zveza mašinistov, ki šteje 60.000 članov, med njimi tudi mnoge Kitajce na malajskih otokih, v nizozemski vzhodni Indiji in na Filipinih. Ti ljudje so vznemirjeni radi političnih prevratov v njihovi domovini in se hočejo radi tega izogibati vsake politične zveze. Po njihovem mnenju mora izvirati zahteva po izboljšanju delavskega razreda od strani zavednih delavcev samih. Tako misleči delavski voditelji se nahajajo sicer še v manjšini, vendar pa se opaža, da se nagiba javno mnenje bolj in bolj v njihov prilog. To je pripisovati predvsem žalostnim izkušnjam, ki jih je imelo delavstvo s tem, da je prepustilo zastopstvo svojih interesov vnanjim zastopnikom.

Prva nacionalna delavska konferenca se je vršila od 1. do 6. maja 1922 v Kantonu. Zastopanih je bilo 200 strokovnih zvez z okroglo 400 tisoč člani. Na tej konferenci je bila med drugim sklenjena medsebojna pomoč v primerih izprtja, osemurni delovnik, ustanovitev deželne strokovne zveze in industrijskih zvez namesto poklicnih društev. Za splošni cilj pa se je zahtevalo pospeševanje gospodarske in socialne povzdige delavcev in odvrnitev vsakega političnega udeleževanja.

Druga delavska konferenca se je vršila v Kantonu od 1. do 7. maja 1925. Predvsem je šlo za to, da se združi delavce iz različnih krajev dežele v svrhu skupne akcije in se je sklenila ustanovitev splošne delavske zveze za celo Kitajsko, da se na ta način skupno ščitijo delavski interesi. Člani te zveze so lahko samo poedine organizacije. Cilji zveze pa so sledeči: a) pospešitev organizacije delavstva na Kitajskem, b) vodstvo in poenostavitev delavskega gibanja, c) pospešitev solidarnosti in izobrazbe med delavstvom, d) postavitve skupnega programa, e) vzravnanje delavskih sporov, posebno takih, ki nastanejo med organizacijami samimi, f) vpostavitve zveze z mednarodnimi organizacijami. Na letni konferenci se naj bi volilo od strani zastopnikov združenih organizacij vodstvo, sestojče iz 25 članov. Vodstvu naj bi bilo poverjeno

Strašna noč v sibirskem pragozdu.

«Res je, zablodili smo,» je dejal Potap Maksimovič svojemu spremljevalcu. «Kaj naj napraviva?»

«Ali nisi bil še nikdar v tej pokrajini?» je vprašal Stukolov.

«Ne. Prvič v svojem življenju sem tu,» je menil Maksimovič plašno.

«In tvoji delavci,» je nadaljeval Stukolov, «niso bili še nikdar tu?»

«Kaj pa misliš,» je rekel Potap Maksimovič, «živa duša ne pride nikdar v ta kraj.»

«Kje pa smo prav za prav? Nihče ne pozna tega kraja; saj se že mrači. Lepo kašo smo si skuhal! Naj Vas vse skupaj... Da bi vsaj ne šel z Vami!» se je hudoval Potap Maksimovič. «Doma sedeti,» je nadaljeval, «pri tiho brenčečem samovaru bi bilo prijetnejše.» Maksimovič se je zaglobil v premišljanje.

Naenkrat ga je potresel Stukolov: «Priatelj, osvesti se, midva nisva doma, temveč sredi sibirskih gozdov. Od lakote ne bomo poginili, ker imamo zalog za ves teden, in za konje je tudi poskrbljeno.»

Potap Maksimovič je vstal in zaklical obupno: «Toda volkovi, volkovi! Človek božji, kaj ne poznaš nevarnosti?»

«Bog je milostiv,» je mrmral Stukolov. «Saj vidiš, da ne moremo nadaljevati potovanja, konji

so preveč utrujeni in noč se bliža. Moramo se tu utaboriti.»

Dočim je bil del delavcev zaposlen z izprenganjem konj, so drugi znašali skupaj les in napravili ogenj, da bi se varovali pred divjimi živalmi, ki so se gladne potikale po gozdovih.

Nastopila je noč. Rdeči žar ognja, ki je kričeče osvetljeval debela drevesa, je slikal v bleščeče beli sneg sence, ki so se premikale kakor skrivnostni duhovi.

S prasketanjem gorečih vej in rezgetanjem konj so se družili skrivnostni glasovi sibirskega gozda. Kakor plašno jokanje otrok se je prikradel skozi temo gozda krik čuka in iz daljave se je zaslišal jadikujoči glas kakor klic človeka na pomoč v obupnem boju s smrtjo. Na vrhu prastare smreke se je zdramila veverica, splašena po nenavadni luči. Skoro neslišno je skočila na naslednje drevo, potem na sosednje in dalje, dalje, proč od človeka in ognja.

Vse tiho in mirno.

Toda že se sliši lahno prasketanje in krvoločna kuna se plazi počasi preko trdega snega k votlemu drevesu, kjer sniva divji petelin s svojimi rdečimi očmi.

Še eno minuto je vse tiho, potem rezek krik, prhutanje s perutnicami in zopet grobna tišina.

Privabljen po konjih Potapa Maksimoviča se je previdno bližal ris, toda ogenj ga je zadržal, da je ostal mrmrajoč zadaj, gledajoč mrko z okroglimi zelenimi očmi.

Gozdni prebivalci ne živijo kakor mi: Oni opravljajo pojedine ponoči.

Ta hip se oglasi v daljavi zategnjeno tuljenje. Kmalu slede enaki glasovi z druge strani in prihajajo vedno bliže. Tuljenje preneha in zasliši se godrnjanje živali ter škripanje z zobmi. Noben glas se ne izgubi v skrivnostni tišini gozda.

«Volkovi,» je zašepetal plašno Potap Maksimovič in zbudil svojega spečega prijatelja.

«Kje?» je mrmral zaspano Stukolov.

«Kaj jih ne slišiš?» je vprašal Potap Maksimovič ves blede.

«Meso vohajo,» je odgovoril mirno Stukolov.

«Grozno,» je jecjal Potap Maksimovič.

«Ne tako boječe, dragi prijatelj; pazite samo, da ne ugasne ogenj. — Hej, otroci!» je zaklical Stukolov delavcem. «Zbudite se! Kako morete spati! Naložite drv na ogenj!»

«Za Boga,» se je prestrašil Potap Maksimovič, ko je zaslišal tuljenje volkov od vseh strani.

Živali so se že videle. Osvetljene od ognja so obstopile taborišče in mlele z zobmi.

«Nič ne de,» ga je pomiril Stukolov, «samo da ne ugasne ogenj. V sibirskih gozdovih se dožive še strašnejše stvari. Škoda, da nimam puške!»

«Molči! Požrle Te bodo vendarle,» je obupaval Potap Maksimovič. «Glej, glej, od vseh strani silijo v nas!»

Volkovi so se stalno bližali, bilo jih je že kakih petdeset, če ne še več. Njihova drznost je naraščala vsako minuto; v oddaljenosti kakšnih deset metrov so sedeli okrog ognja, tulili in kazali zobe.

Potekla je ena ura.

tajništvo in oddelek za organizacijo, tisk in blagajna. Drugi važni sklepi te konference so zahtevali združitev delavcev in kmetov, skupno nastopanje delavcev in kmetov z vojak, pospešitev delavske omike in spojitev strokovnih organizacij v Kantonu in Šangaju.

Tretji nacionalni konferenci delavstva, ki se je vršila med 1. in 12. majem 1926, je prisostvovalo 400 zastopnikov 400 strokovnih organizacij z 1.200.000 člani, in sicer iz 19 provinc. Razpravljalo in sklepalo se je o sledečih zadevah: Organizacija delavskega gibanja, reorganizacija in delovanje strokovnih organizacij, cilji in programi gospodarskega boja, stavke, odnošaji med kmeti in delavci, delavska izobraževalna sredstva, mladostni delavci in strokovno gibanje, brezposelno

vprašanje, zadrugištvo, delavska zakonodaja, društveno pravo in delavske razmere.

Kar se razmer delavstva na Kitajskem tiče, so v splošnem zelo slabe. Do zadnjega je obstojal običaj, da podjetnik ni sklepal pogodb direktno z delavci, marveč z vodjem kolone. Ta je dobival denar za delavce in jih je sam izplačeval. Obratno vodstvo o tem sploh ni vodilo nobenih mejnih list. Delavstvo je mnogo trpelo vsled samovolje teh posredovalcev. Tudi delodajalci sami so bili nezadovoljni, ker se delavci niso mogli pri njih direktno pritožiti. Pod takimi razmerami so se delavci vedno menjavali. V tem pogledu bo v bodoče bolje, ker je dosedanji sistem napravil prostor novemu.

(Dalje prihodnjič.)

Politični pregled.

K politični situaciji. Nahajamo se pred razpisom volitev. Vlada z vso vneto proučuje organizacijo volilnega aparata, ki naj ji pribori zmago. Več velikih županov bo izmenjenih. Davidovičevci zahtevajo spremembe velikih županov v vseh onih oblasteh, kjer se je državna uprava eksponirala za bivše režime. Radikali branijo nekatere svoje najvišje upravne faktorje, obetajoč si, da bodo tudi sledeče volitve vodili izključno le po njih navodilih. Ravno najlažje ne bo glede velikih županov doseči med radikali in davidovičevci soglasja. Tudi o izmenjavi velikih županov v Sloveniji se je že govorilo. Ljubljanskega in mariborskega velikega župana so imenovali klerikaleci. Ostala sta na svojih mestih navzlic temu, da so klerikaleci v opoziciji. Četudi je sedanja vlada protiklerikalna, ima SLS še vedno odločilni vpliv na državno upravo v Sloveniji. Malo je verjetno, da se bo to nenaravno stanje dalo še dolgo vzdrževati. Klerikaleci se neprestano trudijo, da pridejo v vlado. S tem njihovim prizadevanjem je baje v zvezi tudi obisk dr. Korošca pri kralju. Ker pa je znano, da je sedanji politični kurz v državi nenaklonjen SLS, ni pričakovati, da bi uspela akcija dr. Korošca. Vukičevićeva vlada pa ne nasprotuje samo SLS, ampak ima namero, izvesti volilni boj tudi proti radi-

čevcem. Da oslabi Vukičević radičevce, pošilja k raznim Radičevim nasprotnikom svoje emisarje z vabečimi ponudbami. Pri tem pa Vukičević nima srečne roke. Opira se na Hrvatskem na politike, ki ne pomenijo veliko. Tako federalisti kot Nikičevci ne bodo dosegli pri volitvah posebnih uspehov in je celo vprašanje, če dobé dvoje mandatov. Vukičević je napravil pogreško, če hoče svojo protiradičevsko politiko opreti na dr. Trumbića in dr. Nikića. Moral bi si na Hrvatskem poiskati pač druge zaveznike proti Štefanu Radiću. Glede Slovenije se nova vlada še ni odločila v svoji taktiki. Slovenski radikali so poslali v Beograd deputacijo, ki naj zagovarja skupen nastop s SLS. Srbski radikali se zelo čudijo svojim slovenskim somišljenikom, kako morejo sodelovati s SLS, ki je po svojem programu v ostrem nasprotju z vsem dosedanjim delovanjem radikalne stranke. V Beogradu se ne bi toliko čudili slovenskim radikalom, če bi vedeli, da so to prav za prav klerikaleci v drugi izdaji. Kar se nahaja v Sloveniji v resnično protiklerikalnem taboru, vedno bolj uvideva potrebo po enotnem nastopu vseh naprednih skupin. Klerikaleci bi dosegli v Sloveniji pri bodočih volitvah le v tem primeru svoje stare pozicije, če bi se napredne skupine ločeno bojevale. Kakor hitro je pa dosežena volilna kooperativa naprednih skupin, je pa izven dvoma, da ne dobi SLS več kot 16 mandatov. Pripomniti pa je, da napredna fronta ne bi smela biti odvisna od eventualnega sodelovanja te ali one napredne skupine v vladi. Napredna fronta je sama po sebi nujna potreba, če se zavedamo, da je v interesu Slovencev, da odzame SLS mesto odločilne reprezentance našega ljudstva. V najbližjem času imamo pričakovati, da se bo zamotani politični položaj popolnoma razjasnil. Z razpustom narodne skupščine in razpisom volitev prenehajo kombinacije in politične intrige, ki sedaj še zatemnjujejo pogled v bodočnost.

Razveljavljene oblastne uredbe. Veliki župani v zagrebški, splitski, osješki, banjaluški in travniški oblasti so se pritožili na državni svet zaradi uredb, ki so jih sprejele oblastne skupščine, tičejočih se zaštite delavcev, odpiranja in zapiranja trgovin, zdravniškega pregleda vojakov pri vrnitvi iz vojaške službe, obveznega zdravljenja spolnih in drugih bolezni, prisilnega zdravniškega pregleda ženinov in umetnega splava. Državni svet je pritožbam ugodil in uredbe razveljavil kot nezakonite. Uredbe so bile sprejete v oblastnih skupščinah z glasovi radičevcev.

Borba za notranje ministrstvo. Del radikalov je mnenja, da za nje ne bodo ugodno potekle volitve, če ne bo poverjeno notranje ministrstvo Maksimoviću. Pravijo, da ima Maksimović že izkušnje, kako je treba razpolagati z upravnim aparatom, ki vodi volitve. V mislih imajo ti radikali volitve iz leta 1924., ko se je uganjal v raznih delih države nad volilci najhujši teror. Davidovi-

čevci so za vse izvršene nezakonitosti delali odgovornega takratnega notranjega ministra Maksimovića. Sestavili so tudi obtožbo, ki pa je s tem pokopana, ker so vstopili v vlado. Vendar so pa Davidovičevci stavili kot svoj glavni pogoj, da v novi vladi ne bo Maksimovića. Ko sedaj del radikalov forsira vstop Maksimovića v vlado, groze, da takoj izvajajo konsekvence in zapuste Vukičevića, kakor hitro se ne upošteva njihove zahteve, da ostane Maksimović izven volilne vlade.

T. G. Masaryk je bil vnovič izvoljen za prezidenta ČSR dne 27. maja z 274 glasovi od 434 oddanih glasov. Praznih glasovnic je bilo oddanih 104; 54 poslancev in senatorjev je pa glasovalo za komunističnega kandidata Sturco. Ker je znala ustavna dvetretjinska večina 261 glasov, je bil Masaryk že pri prvih volitvah izvoljen za prezidenta. Prazne glasovnice so oddali slovaški klerikaleci, narodni demokrati, nemški in madžarski nacionalisti ter poslanec Stříbrný. Velik del nemških poslancev je glasoval za Masaryka, kot nemški agrarci in krščanski socialci ter socialni demokrati. Še celo komunisti so bili odločeni oddati pri eventualnih ožjih volitvah svoje glasove Masaryku. Izvolitev osvoboditelja Čehov, prezidenta Masaryka, je izzvala med češkimi narodom nepopisno navdušenje. Narodno-socialistična stranka je priredila po izvolitvi v Pragi za Masaryka manifestacijo, katere se je udeležilo čez sto tisoč oseb.

Volitve na Poljskem. Poljska socialistična stranka, ki je do sedaj podpirala Pilsudskega, je na svojem kongresu sklenila, da preide v opozicijo in da zahteva takojšnji razpis volitev.

Borba Egipta za osamosvojitve. V Egiptu imajo v parlamentu absolutno večino stranke, ki imajo v svojem programu zahtevo, da se dežela popolnoma osamosvoji od britanske države. Zadnji čas so nacionalne stranke v Egiptu priredile številne demonstracije proti Angliji. Demonstracije so navadno končale s krvavimi izgrebi. Na pojačeno protiangleško propagando v Egiptu je londonska vlada odgovorila z noto, ki zahteva od vlade v Egiptu, da takoj onemogoči nastope protiangleških elementov. Ako vlada tej zahtevi ne ugodí, bo Anglija s svoje strani ukinila suvereniteto Egipta, ki jo je priznala s pogodbo iz leta 1922., in zopet vzpostavila angleški protektorat. Pojačanje protiangleške kampanje se spravlja v zvezo s konfliktom, ki ga ima Anglija z Rusijo, ker menijo egipčanski nacionalisti, da lahko izrabijo sedanjo neugodno situacijo Anglije v svoj prid.

Rumunija mobilizira. Zaradi spora med Anglijo in Rusijo se je pričela tudi Rumunija pripravljati za vsako eventualiteto, če bi nastal ostrejši konflikt med njo in Rusijo zaradi Besarabije. Odrejena je delna mobilizacija nekaterih letnikov vojske.

Izid volitev v Bolgariji. Volitve, ki so se vršile pretekli teden v Bolgariji, so potekle še precej mirno. V nekaterih delih države je sicer prišlo do nemirov in spopadov, katere je pa orožništvo v kali zadušilo. Vlada je izvajala nad volilci velik teror. Izid volitev zato še ne predstavlja prave slike mišljenja bolgarskega ljudstva. Sboranje šteje 273 poslancev, od teh jih dobi opozicija okrog 100. Vlada ima torej tudi v novem sobranju absolutno večino.

Cene tujememu denariju.

Na zagrebški borzi se je dobilo 31. maja t. l. v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 800 do 803 Din;
100 nemških mark za 1347'60 do 1350'60 Din;
100 italijanskih lir za 311'94 do 313'94 Din;
1 dolar za 56'70 do 56'90 Din;
100 češkoslovaških kron za 168'20 do 169 Din.

Bilo je nemogoče vzdržati v takem položaju do jutra. Toda Stukolov je bil izkušen mož, naročil je svojim ljudem, da se postavijo okrog ognja in na ukaz vržejo goreče veje proti volkovom.

«Ena, dve, tri,» je kričal Stukolov in goreče veje so letele po zraku v volkove. Ti so se preplašeni umaknili in se ustavili nekoliko dalje od taborišča.

«Ena, dve, tri,» je ponovno zaklical Stukolov in možje so ponovno vrgli goreče veje v čredo volkov.

Zverine so zatulile in ko je Stukolov zagrabil kakšne tri metre dolgo gorečo vejo in planil naprej, so se volkovi razpršili in v nekaj minutah je prenehalo tuljenje.

«Sedaj se ne bodo več vrnili,» je dejal Stukolov, se zavil v svoj kožuh in legel v sani.

On že ve.

Tinček in njegova sestra Elica sta gledala, kako so mala piščeta lezla iz jajc. Bratec je videl, da sestra tega ne razume, pa ji je rekel: «Jaz vem, zakaj prilezejo piščeta iz jajc!»

Elica: «No, zakaj?»

Tinček: «Zato, ker se bojijo, da bi jih sicer skuhali!»

Ob lobanjah celjskih grofov.

Sinko: «Čigava je ta velika lobanja?»

Oče: «Zadnjega celjskega grofa.»

Sinko: «A ona manjša?»

Oče: «Ta pa je iz njegove mladeniške dobe.»

Narodno-strokovna zveza.

Vsem podružnicam. Ta teden smo odposlali novo okrožnico, kateri je tudi posvetili vso pažnjo. Za sestanke podružnic je izrabiti še ta mesec, ko ni prevelike vročine. V juliju in avgustu pa ni sklicevati sestankov, pač pa naj odbori pripravljajo programe za jesensko-zimsko delo. Centrala bo lahko poslala govornike tudi v juliju in avgustu, toda le v res nujnih primerih. Članski sestanki naj se po možnosti vršijo vsi še tekom tega meseca. — Centralni blagajnik naroča vsem podružničnim blagajnikom, naj čimprej pošljejo obračune za maj. So podružnice, ki še za april niso poslale obračuna. Z 12. majem ustavimo pošiljanje lista prav vsem zamudnikom brez izjeme. Storitve torej svojo dolžnost, da ne ostanejo člani brez lista. — Na zadnjo okrožnico je takoj odgovoriti in sporočiti o sklepih. — Tajništvo.

VIČ. Podružnica Narodnostrokovne zveze Vič-Glince-Rožna dolina poziva članstvo, da se udeleži članskega sestanka 7. junija ob 20. uri v organizacijskem lokalu Sokolskega doma. Obenem pozivamo članstvo, da prinese s seboj članske izkaznice zaradi popravka razreda. Isti dan se pobira članarina in zaostanki, da uredi posledični tov. predsednik blagajniško poslovanje s centralo. — Odbor se je spopolnil po tov. Viktorju Bezjaku. — Tamburaški odsek je začel pod načelstvom tov. Bezjaka agilno delovati. Obenem sporočamo, da se je vršil občni zbor tamburaškega odseka 20. maja in je bil izvoljen sledeči odbor: Načelnik in predsednik tov. Viktor Bezjak, tajnica tov. Bogomila Zupan, blagajnik tov. Milan Cvetko, arhivar in gospodar tov. Pepi Križnar, odbornika tov. Rudolf Bart in I. Debevc. — Na članskem sestanku se razgovorimo tudi glede izleta meseca junija in o proslavi enoletnega obstoja organizacije. Prosimo članstvo, da meseca junija agitira za pridobitev novih članov in za naš edini časopis «Novo Pravdo».

STRAŽIŠČE. V soboto 4. t. m. ima podružnica Narodnostrokovne zveze v Stražišču svoj članski sestanek ob 8. uri zvečer pri Križnarju. Na sestanku poroča strokovni tajnik tov. Kravos iz Ljubljane. Udeležba za vse člane obvezna. Naj torej nihče ne manjka. — Predsednik.

Velik majski izlet priredi v nedeljo dne 19. junija t. l. podružnica Narodnostrokovne zveze v Logatcu. Ta dan obišče prelepo in velezanimivo cerkniško jezero, o katerem prinesemo prihodnjič daljši spis. Po ogledu tega jezera gredo izletniki v Male in Velike Karlovece, kjer je videti zanimive kapnike in še več lepega. Po izletu obed v Cerknici pri gostoljubnem oštirju Meletu, kjer bo popoldne ob 4. uri velika vrtna veselica z zanimivim in raznovrstnim sporedom. Pri prireditvi svira dobroznana cerkniška godba. Zvečer bo bajna razsvetljava, ki se bo videla daleč naokrog, celo do jezera jo bo videti, ako bo vreme lepo. Vsa prireditve bo ljudska in torej brez odiranja. Za celodnevno prehrano bodo izletniki plačali samo 25 dinarjev in bodo za ta denar pokusili lahko tudi cerkniške ribe, ki slove zaradi dobre okusa. Kdor ljubi naravo, veselo družbo in bo 19. junija dobro razpoložen, naj pride na ta izlet. Več in podrobneje v prihodnjem listu. Za enkrat velja parola: 19. junija vsi in vse na Rakek, odtod pa v Cerknico s podružnico NSZ.

Mariborska borza dela ima na razpolago sledeča prosta mesta: Za 19 hlapcev, 13 viničarjev, 14 majarjev, 4 vrtnarje, 30 kamnosekov, 16 rudarjev, 2 kleparja, 10 ključavničarjev, 16 mizarjev, 1 lesnega delavca, 1 žagarja, 2 košarja, 6 čevljarjev, 4 tkalce, 2 barvarja, 1 tesarja, 1 slaščičarja, 4 delavce, 2 šoferja, 1 uradnika, 2 ključavničarska vajenca, 1 pečarskega vajenca, 5 pekovskih vajencev; ženska mesta: za 33 kmečkih deklet, 2 natararice, 1 servirarico, 1 hotelsko kuha-

rico, 16 služkinj, 10 kuharic, 3 sobarice, 2 postrežnici, 1 kuharico k orožnikom, 1 kuharico k financarjem, 2 gospodinj, 1 varuhinjo in 1 vzgojiteljico.

Stanje brezposelnosti. Borza dela v Celju je izdala za mesec april poročilo o stanju brezposelnosti, v katerem izkazuje 555 brezposelnih, od teh 461 moških in 94 žensk. V poročilu pravi, da se je v mesecu aprilu položaj nekoliko izboljšal v stavbinski in oblačilni stroki, dočim se v kovinarski in lesni industriji stagnacija nadaljuje. Nekaj več povpraševanja je bilo tudi za navadne delavce v raznih panogah. Kljub temu, da je sedaj na deželi veliko povpraševanje po poljedelskih delavcih, se opaža prihod istih v mesto ter v industrijske kraje. Taki delavci ponavadi nočejo sprejeti poljedelskega dela, češ, da so

plače prenizke. Pri ženskih poklicih je bil promet živahnejši in je došlo precej prijav za žensko osebje izven Slovenije. Pri celjski borzi dela je iskalo v aprilu dela 606 moških in 136 ženskih oseb. Prostih mest je bilo na razpolago za moške 418, za ženske 100. Posredovalo se je za 70 moških in 22 ženskih oseb. Odpadlo je tekom meseca 75 moških in 20 žensk. Koncem meseca je ostalo v evidenci 461 moških in 94 žensk. — Mariborska borza dela beleži od 22. do 28. maja 162 novih brezposelnih priglasev, od teh 109 moških in 53 žensk. Medtem ko je 162 novih brezposelnih moči iskalo dela in se pridružilo 1382 brezposelnim prejšnjega tedna, je bilo na razpolago v tem tednu samo 81 mest, in sicer za moške 46 in za ženske 35. Koncem tedna je bilo število brezposelnih, prijavljenih borzi dela, 1544, od teh moških 1197, žensk 347. V mesecu maju je iskalo dela pri mariborski borzi dela 3570 oseb, in sicer 2337 moških in 1233 žensk.

Tedenske vesti.

Važno opozorilo za naročnike! Cenjenim naročnikom smo letos že opetovano priložili položnice za poravnavo naročnine, žal pa se jih veliko za naše opomine prav nič ne zmeni tako, da nam drugega ne preostaja kakor ustaviti nadaljno pošiljanje lista. Kdor ne bo do prihodnje številke poravnal naročnino vsaj do 1. junija t. l., naj nam zato nihče ne zameri, ako mu bomo list ustavili.

*** Svečana proslava 10letnice majniške deklaracije v Sloveniji.** Ljubljana, vsa odeta v narodne zastave, je proslavila 10letnico majniške deklaracije z manifestacijskimi zborovanji v soboto zvečer in nedeljo dopoldne. Višek proslave je bil nedeljski dopoldanski obhod šolske mladine po mestnih ulicah med špalirji večtisočglavih množic. Kljub dežju so vztrajali odrasli in mladina, dokler se ni spored strnil na ogromnem Kongresnem trgu, kjer se je po kratkem nagovoru predsednika Jugoslov. Matice profesorja gospoda dr. Pretnarja razšel. V mladinskem sprevodu so vzbujali splošno pozornost številni napisi, našaajoči se deloma na zaslužnjene rojake, in veliko število originalnih skupin, ki so jih postavili razni šolski zavodi deloma peš deloma na okrašenih vozeh. Popoldne se je vršila v Tivoliju javna telovadba srednješolske mladine, pri kateri je sodelovalo okrog 2000 dijakov in dijakinj. — Skoro še svečaneje se je proslavila 10letnica majniške deklaracije v Mariboru, kjer se je k taboru na Glavnem trgu zbralo blizu 10.000 ljudi. Otvoril je tabor z nagovorom predsednik Jugoslovske Matice g. Stanko Detela. Z Glavnega trga se je razvil orjaški sprevod po mestnih ulicah in so manifestanti vzklikali veliki Jugoslaviji, kralju, Primorju in Koroški. Ko so množice korakale pod oknom generala Maistra, so vneto klicale osvoboditelju Maribora: Živio, Maister! — Tudi iz drugih krajev Jugoslavije poročajo o uspehih proslavah 10letnice našega velikega zgodovinskega dneva, 30. maja 1917., ko so zastopniki slovenskega ljudstva v dunajskem parlamentu objavili vsemu svetu deklaracijo tedaj zaslužjenih avstrijskih Jugoslovenov, da se hočejo oprostiti tuje nadvlade.

*** Vodnikova družba** je prekoračila število članov, ki jih je imela lani. To pa naj še ne zadostuje. Nekaj tisoč jih je treba še nabrati, kar ne bo težko, ako stori vsakdo, ki mu je slovenska knjiga pri srcu, svojo dolžnost. Predvsem se morajo vsi poverjeniki z največjo vneto lotiti dela. Izmed teh jih nekaj sto še vedno ni poslalo nabiralnih pol, dasi so bili že opetovano pozvani, naj že vendar enkrat zaključijo račune in pošljejo vodstvu denar z nabiralnimi polami. Pri tem naj uvažujejo, da je za družbo čas denar! Kakor smo že svoječasno omenili, nadkriljuje glede števila

članstva ljubljanska oblast prav izdatno mariborsko, dasi je ta precej večja. To vsekakor ni v čast našim somišljenikom v mariborski oblasti, zato pričakujemo, da bodo tudi oni v zadnjem trenutku napeli vse svoje sile, da v plemeniti tekmi dosežejo vsaj svoje somišljenike v ljubljanski oblasti. Čvrsto na delo!

*** Odlikovanje padlega koroškega junaka Malgaja.** Poročnik Tone Malgaj, ki je padel na koroški fronti 6. maja leta 1919., je bil odlikovan s Karagjorgjevo zvezdo z meči IV. reda. Odlikovanje je bilo izročeno materi padlega koroškega junaka, ki biva v št. Juriju ob južni železnici. Materi, ki jo je smrt njenega najmlajšega sinu ljubljence tako potrla, da je ob njeni vesti ohromela in da leži zaradi tega že sedem let v postelji, bo odlikovanje našega koroškega junaka v skromno tolažbo.

*** Odhod francoskega konzula iz Ljubljane.** V torek je odpotoval iz Ljubljane dosedanji tukajšnji francoski konzul g. Paul de Flache na svoje novo mesto v Lvov. Od konzula, ki je bil v Ljubljani zelo priljubljen, so se na kolodvoru prijazno poslovili številni njegovi prijatelji, znanci in zastopniki raznih organizacij ter oblastev. Njegovo mesto je prevzel novi francoski konzul g. Richard.

*** Ljubljanska opera v Kranju.** Ljubljanska opera bo po svojem povratku iz Dalmacije vpriporila 15. junija v Narodnem domu v Kranju komično opero «Seviljski brivec».

*** Miklošičeva slavnost v Radomerščaku.** Pišejo nam: Lani se je postavil slavnemu učenjaku Miklošiču spomenik v Ljutomeru. V njegovem rojstnem kraju Radomerščaku (občina Kamenščak pri Ljutomeru) pa se je osnoval odbor za odkritje spominske plošče, ki se bo vzdala na njegovi rojstni hiši v Radomerščaku št. 11. Velika slavnost odkritja plošče se bo vršila 7. avgusta t. l., zavoljo česar se naprošajo vsa bližnja društva in organizacije, da na ta dan ne prirede nikakih slovesnosti. Natančnejši program bo pravočasno objavljen.

*** Odlikovanje dolgoletnega kmečkega župana.** V Pamečah pri Slovenjgradu županuje že nad 40 let kmet Luka Pogač, ki je star danes 72 let, pa še vedno stoji na čelu občine. Na predlog oblasti mu je kralj podelil red sv. Save V. stopnje, ki mu je bil v nedeljo 29. maja t. l. v prostorih sreskega poglavarja v Slovenjgradu slovesno pripet na prsi.

*** Vodovod v Trbovljah.** V Trbovljah se bo začel graditi vodovod, in sicer bo zgradbo izvršila občina v lastni režiji pod vodstvom inženjerjev gg. Pirkmajerja in Petrovičiča. Delo se bo najprej pričelo v Planinski vasi.

*** Za one, ki iščejo delo v Belgiji.** Nedavno smo priobčili dopis, ki je govoril o povoljnih delovnih razmerah v Belgiji, češ, da je tamkaj

dober zaslužek. Belgijski konzulat v Ljubljani pa izjavlja, da se število brezposelnih veča tudi v Belgiji, zlasti v rudnikih. Zato je belgijska vlada svojim konzulatom prepovedala vidiranje potnih listov onim osebam, ki iščejo dela kot rudarji. Vsi ostali delavci, ki želijo potovati v Belgijo, pa si morajo predhodno preskrbeti od delodajalca v Belgiji potrdilo o sprejemu v delo, ki mora biti potrjeno od pristojnega političnega oblastva. To potrdilo, zdravstveno spričevalo, npravstveni list in dve fotografiji je treba poslati konzulatu v Ljubljani, ki zbrane podatke in listine predloži pristojnemu ministrstvu v Bruslju, ki potem odloči, ali se prosilec dovoli dopotovanje v Belgijo.

* **Potres v Mostarju.** V soboto ponoči so v Mostarju čutili močnejši potres, ki je tamkajšnje prebivalstvo precej vznemirilo. Potres se je v nedeljo zjutraj ponovil. Škode ni bilo.

* **Na smrt obsojeni morilec pomiloščen.** Kakor poročajo iz Maribora, so nekateri svoječasno na smrt obsojeni morilec pomiloščen na dosmrtno ječo, tako Šešerko iz Ptuja, ki je svojo ženo utopil v Dravi. V dosmrtno ječo so pomiloščen tudi morilec neznanega trgovca dva Marocuttija in Zemljič.

* **Morilec ljubljanskega sejmarja Primožiča pomiloščen.** Te dni je bil pomiloščen na 18letno ječo morilec ljubljanskega sejmarja Primožiča mesar Branko Pintar, ki je bil lani pred ljubljansko poroto obsojen v smrt na vešalih.

* **Predrzo izzivanje italijanskih mornarjev.** Te dni zvečer je prišlo v Šibenik do pretepa med italijanskimi mornarji in skupino nacionalistov zaradi nesramnega izzivanja italijanskih mornarjev. Zato so jih nacionalisti prisilili, da so se nemudoma vrnili na svojo ladjo. Italijanski konzul je vložil zaradi tega protest in zahteva kaznovanje krivcev. Italijanski listi prinašajo sedaj popolnoma lažniva poročila in laglašajo, da so bili popolnoma mirni mornarji napadeni od Orjunašev.

* **Samomor zaradi brezposelnosti.** Pišejo nam, da samomorilka, 24letna Frančiška Nadiževčeva, ni stanovala na Zgornji Senici pri Medvodah, temveč je tja prihajala le za stanovanje prosit, in sicer je prišla trikrat, vsakikrat opoldne. Na usoden dan pa je prišla ob štirih zjutraj in ni nič prosila, ampak je strup, ki ga je kupila v Kranju v lekarni, spila, nakar se je takoj zgrudila na tla brez vsake besede. Samo hropenje se je slišalo. Toliko v pojasnilo.

* **Nezgodna z avtomobilom.** Te dni se je zgodila šoferju, ki je vozil avtomobil celjskega trgovca Brinovca, pri velikem križu med Žalcem in Petrovcami nesreča. Šofer je vozil pravilno, a pred voz se mu je zaletel neki pijanec, kateremu se je v zadnjem trenutku hotel izogniti. Pri tem mu je voz ušel s ceste ter se je močno poškodoval, ne da bi se bilo onim, ki so bili na vozu, kaj zgodilo.

* **Vlom v vinsko klet.** V noči od nedelje na ponedeljek so neznani tatovi na Vrečarjevem vinogradu v Zavodni pri Celju vdrli v klet ter posestniku pokradli skoro vse vino. Iztrgali so železno mrežo ter se gostili do ranega jutra, ker stoji hiša precej na samem.

* **Roparju na sledu.** Roparju, ki je v litijski okolici napadel mlinarja Avblja, je orožništvo na sledu. Videlo ga je več ljudi. Da si olajša hojo, je vrgel med begom proč zavitek s tobakom, ki ga je ukradel Avblju.

Ali veste, kje ste solidno postreženi? Velika izbira moškega sukna in razne vrste manufakturnega blaga pri Franc Pavlin, Gradisce št. 3.

* **Tatovi na pokopališču.** Upravitelj pokopališča pri Sv. Krištofu v Ljubljani je pri pregledovanju posameznih nagrobnih spomenikov ugotovil, da so se pojavili na pokopališču hudobni ljudje, ki so opustošili več grobov. Ponekod so bile potrgane cvetice, dočim je neznan tat iz kapelne grobnice rodbine Vincenca Seuniga ukradel dve iz okroglih barvanih šip sestavljeni okni, ki

sta bili povezani s svinčeno mrežo. Okni je zanesel v podstrešje mrtvašnice, kjer so ju pozneje našli. V podstrešju mrtvašnice je tat pobral z oken ves svinec, ki ga je pozneje bržkone prodal kje v mestu. V podstrešje mrtvašnice se ponoči, kakor je podoba, sploh rade zatekajo razne sumljive osebe, ki tamkaj prenočujejo. Zaradi tatvin na pokopališču je uvedla policija strogo preiskavo.

* **Um se je omračil 35letni v Hudinji rojeni služkinji Neži Ješičevi.** Oddana je bila v opazovalnico za umobolne.

* **Dve leti ječe zaradi uboja.** V ponedeljek 30. maja se je v Celju pričelo drugo porotno zasedanje. Kot prvi se je zagovarjal pred porotniki 27letni delavec Šoban Mešinović, mohamedanec iz Bosne, obtožen hudodelstva uboja. Na pustno nedeljo je prišlo v Medvedovo gostilno v Pišecah devet Bosancev, zaposlenih v pišeški graščini. Bosanci so sedli v prvo sobo, dočim je bila večina domačino v drugi sobi. Med plesom je prišlo med Bosancem Stipo Topalovićem ter Jožetom Černelcem in Kocjanom zaradi nekega dekleta do prerekanja, med katerim je Bosanec sunil Černelca od sebe in začel tepsti Kocjana. Ko je ta bežal, ga je Bosanec udaril z litrsko steklenico, da se je razbila. Bosanci so nato vdrli v kuhinjo, da pridejo v drugo sobo. Domačega hlapca Ivana Makarovića, ki jih je hotel v kuhinji miriti, so pretepli s palicami in stoli do krvi. Slednjič se je Makaroviću posrečilo poriniti tri izmed štirih napadalcev iz druge v prvo sobo. Ko je ostal Makarović sam v drugi sobi, je prihitel Šoban Mešinović z dolgim nožem v roki in zabodel Makarovića, ki je stal brez orožja pri peči, dvakrat v prsa. Makarović se je takoj zgrudil in kmalu nato izdihnil. Mešinović priznava svoje dejanje, trdi pa, da je ravnal v silobranu, češ, da ga je napadel Makarović z nožem v eni in zadnjim delom stola v drugi roki. Mešinović je bil obsojen na dve leti težke ječe.

* **«Dinamit in antidinamit».** Pod tem značilnim naslovom je izdal znani pisatelj A. Mrkun brošurico, ki bo naše slovstvo, posebno protialkoholno, pomnožila za eno delo, ki bo brez dvoma obrodilo obilo sadov. Podnaslov brošurice: «Dinamit-alkohol in antidinamit-abstinenca ali ugovori proti abstinenci in odgovori nanje» pove vsebino 62 strani broječe knjižice. Marljivi pisatelj je zbral 58 ugovorov proti abstinenci ter vse te predsodke znanstveno-poljudno, prepričevalno ovrgel in razširil vse dvome. Slog je lep, jednat, mestoma celo lapidaren, ognjevit, retoričen, a vedno stvaren, objektivni. Čita se kakor napeta povest. Ugovori so psihološko lepo razvrščeni ter čitatelja hočeš nočeš pridobijo, če ne za abstinenco, pa vsaj za sodelavca za treznost in naklonjenost. Želeti je, da se ta knjižica razširi v masah med ljudstvom, ki je vedno dovzetno za dobre nauke. Društva, korporacije, šolska upraviteljstva ter vplivni posamezniki lahko veliko pripomorejo do razmaha treznostne ideje med našim ljudstvom, če bodo pripomogli do razširjenja te knjižice. Stane 10 Din (po pošti 50 par več) ter se dobi pri «Naši Slogi» in «Sveti vojski» v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10.

Dopisi.

JAVORNIK-KOROŠKA BELA. Občina je pri zadnjih volitvah prišla v napredne roke. Večino tvori napredno-delavska lista in združeni marksisti. Gospodarstvo občine vidno napreduje. Večina občinskega odbora je posvečala posebno skrb šoli, za katero se prej sploh niso hoteli brigati občinski očetje. V nedeljo dne 22. t. m. je večina občinskega odbora sklicala shod, kjer se je obravnavalo delo izvoljenih funkcionarjev. Gospod župan je tudi pojasnil, kakšna obremenitev bi zadela občino, če bi se ugodilo vsem klerikalnim zahtevam. Popravljanje cerkve je večina občinskega odbora odklonila. Sicer pa večino občinskega odbora klerikalci vedno zmerjajo z brezverci, ne vemo, kako pridejo sedaj do zahteve, da bi «brezverci» glasovali za popravilo cerkve, katero ravno večino občanov «brezvercev» najbolj obremenjuje. Shod je po udeležbi in odobravanju volilcev pokazal, da ostane občina še naprej v naprednem taboru. Drugi mesec se vrše pri nas občinske volitve. Želeti bi bilo, da se vse napredne skupine zedinijo za enoten nastop vseh proti klerikalcem.

LOGATEC. 10letnica majske deklaracije se je kljub slabemu vremenu nadvse častno obhajala tudi v Logatecu. Po 9. uri dopoldne smo se podali proti Gor. Logatecu, kjer se je zbralo nad 500 zavodnih Slovencev, ki so prisostvovali naši lepi proslavi. Žal, da imamo pri nas tudi take «zavodne» ljudi, ki zmetujejo lepo materinsko slovenščino in uporabljajo prelepo «dajčščino». Ti nemškutarji pozabljajo pogledati preko meje, kjer bi videli, kako drugi spoštujejo svoj jezik. Tem velja ona naša lepa: Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti. — Dne 29. maja se je poročil naš tovariš France Brenc z gospodično Miciko Ogrinc iz Cerknice. Prav iskreno čestitamo in želimo obilo sreče.

JESENICE. Mladinska organizacija NSS je imela 23. maja svoje dobro uspelo zborovanje, na katerem je govoril brat Stane Bokal, ki je za svoje izvajanje žel mnogo odobravanja. To zborovanje je ponovno pokazalo, da se mladina pri nas dobro razvija. Želeti bi bilo, da se tudi godbeni odseki poživijo in pričnejo s tem svoje delo, ki bo le v korist našemu pokretu.

JESENICE. Pred časom je «Bratstvo» ustanovilo svoj sportni odsek. Mladi fantje prav pridno gojijo nogomet. V nedeljo 16. maja je odsek tekmoval v Celovcu ter si priboril zmago, na katero so fantje zelo ponosni. Zmagali so napram «Klagenfurtu» 2 : 1. Žal, da naletava ta mladi sportni odsek na ovire. Tako so n. pr. nekateri skušali ovirati mejni prehod, a se ima odsek zahvaliti ljubeznivosti obmejnega komisarijata, ki je dovolil prehod. Tudi prostor za trening dela odseku preglavice. Sportni klub na Jesenicah, ki ima na razpolago prostor KID je stavil odseku zahtevo, naj pristopijo člani h klubu, ako hočejo uporabljati nogometni prostor. Taki zahtevi se je čuditi. Zakaj se ne bi pustil odseku «Bratstva» prostor za treniranje ob času, ko je prost. Ali res ne bi smela delavska mladina gojiti sporta in si ustanoviti svoj sportni odsek? Prosimo upravo posestva KID, da posreduje pri sportnem klubu glede tega. — V kratkem bo mladi odsek nastopil proti celovškemu «Rapidu» in takrat bo jeseniška sportna publika imela priliko videti naše delo.

Zahvala.

Zahvaljujem se Izvrševalnemu odboru Narodno-strokovne Zveze za poklonitev lepega venca na krsto mojega pokojnega soproga Franca Duha. Ravnotako se zahvaljujem ruški podružnici NSZ, karbidnemu oddelku ruške tovarne in ekspozituri delavk Zbornice v Mariboru za vence ter vsem onim, ki so pokojnika spremili na zadnji poti.

Posebno zahvalo sem dolžna okrožnemu tajniku NSZ, g. Rudolfu Tumplju, za v srce segajoče poslovilne besede ob grobu.

Ruše, dne 25. maja 1927.

Roza Duh.

Pogovor o tem in onem.

Pravilna vzgoja otrok.

Naj je žena še tako izvrstna gospodinja, naj je varčna in pridna, snažna in redna, če zanemari svoje dolžnosti kot vzgojiteljica otrok, je njeno delo prazno. Četudi domače gospodarstvo cvete, je sreča take družine zidana na pesku, ako ne obogati tudi sre svojih otrok. Kar so zbrale delavne roke očeta in matere, to raznesejo malopridni otroci.

Za vzgojo ni mati odgovorna samo svojim otrokom, temveč tudi vsej človeški družbi. Otrok postane z rojstnim dnevom član države in naroda ter sprejme tudi tozadavne dolžnosti, ki jih bo moral pozneje izvrševati. Dobro vzgojeni otroci vzgajajo pozneje dobro tudi svoje otroke, slaba vzgoja pa se pozna do nešteti kolen.

Opraviilo matere kot vzgojiteljice je združeno s tolikim trudom in zatajevanjem ter s takimi žrtvami, da bi bilo skoro neizvršljivo, če bi ne bila narava obdarila materinega srca s plemenito ljubeznijo do otrok, ki vse prenaša, odpušča in pozablja. Kdor bi hotel iztrgati iz duše dobre matere ljubezen do otrok, bi ji moral obenem iztrgati tudi srce iz prsi. Toda kakor je razumna materina ljubezen solnce otrokovega življenja, tako je slepa ljubezen smrt vzgoje. Zaradi materine malomarnosti ali pa prevelike strogosti postanejo otroci nezaupljivi, vsem dobrim vplivom nepristopni in osorni. Prevelika slepa ljubezen in nespametna popustljivost jih pomehkužita, jim škodujeta na zdravju, jih učita ustrezati vsem strastem, jih ne navadita premagovanja ter jih tako kaj slabo pripravita za življenski boj.

Ker je vzgoja otrok tako važna in ker so zamujeni trenutki nenadomestljivi, se ne ukvarja mati z njo nikoli prekmalu ali preveč. Nešteto krat se pregreše matere proti načelu dobre vzgoje, ker se v prvih letih ne brigajo za duševni razvoj otrokov, češ, saj ne razume. Tako se otrok navadi jeze, svojeglavnosti, nedostojnih besed, morda še hujšega, potem pa se mati čudi, da ga ne more več odvaditi teh napak. To je usodepolna zmeta! Mati, ki ji je dobra vzgoja resno mar, bo od prvega dne opazovala svojega otroka in spoznavala njegovo dušo. Otrok podeduje od svojih staršev ne le njihove dobre in slabe telesne lastnosti, temveč tudi duševna nagnjenja. Zato naj bo mati v prvi vrsti taka, kakršnega hoče imeti otroka. Pozabiti tudi ne smemo na veliko moč materinega vzgleda, ki je otroku najboljši nauk. Zato si bodo morali starši malopridnih otrok mnogokrat tudi sami očitati napake, ki jih karajo pri otrocih. Dobro vzgojen zarod je najlepše spričevalo vsake hiše in je tudi najboljša plačila za ves trud, ki ga imajo starši. Dobro vzgojen otrok bo staršem, ko doraste, v obilni meri povrnil vse brige in skrbi, ki so jih imeli starši z njim v njegovih najmlajših letih.

★

× Zmagovalec Atlantskega morja Lindbergh v Bruslju in Londonu. Ameriški letalec Lindbergh, ki je prvi preletel Atlantsko morje z letalom iz New Yorka v Pariz in bil zaradi svojega junaštva v Parizu tako svečano sprejet kakor doslej menda še noben slaven mož, se je v soboto popoldne poslovil od prijaznih Parižanov in poletel s svojim aeroplanom »Spirit of St. Louis« v Bruselj v Belgiji, kamor je prispel ob 3:10 popoldne. Na bruseljskem letališču ga je enako kakor ob prihodu v Pariz čakala ogromna množica ljudstva. V nedeljo je letel junaški letalec dalje v London, kjer ga je na londonskem letališču sprejelo okrog 20.000 ljudi. Naval je bil tolik, da se je bilo bati nesreč in da je moral Lindbergh pristati na nekem travniku par kilometrov od letališča. Za svoje junaštvo je prejel Lindbergh številna odlikovanja in je bil tako v

Parizu kakor Bruslju in Londonu sprejet od vrhovnih državnih činiteljev. Med drugimi je letalca sprejel tudi angleški kralj Jurij, ki mu je izročil visoko odlikovanje. Iz Anglije se bo vrnil Lindbergh na krovu posebne ameriške križarke v domovino.

× Strašno učinkovanje alkohola. V Brnu se je sprl trgovec Polak s svojo ženo in jo v razburjenosti hotel umoriti. Prizadeval pa ji je le težke poškodbe, na kar se je sam podal v podstrežje in tamkaj zažgal razne lesene predmete. Kmalu je bila hiša v plamenih. Ko so prišli gasilci, da omejijo ogenj, so preiskali hišne prostore in našli Polaka v podstrežju obešenega ter vsega ožganega. Polak, ki je izvršil vsa ta dejanja v popolni pijanosti, je kmalu po prevozu v bolnico umrl.

× V skednju zgorelo sedem vojakov. V vasi Kunovo na Poljskem se je dogodila strašna nesreča, ki je zahtevala sedem človeških žrtev. V Kunovo je prispela v nedeljo popoldne vojaška patrulja, obstoječa iz 36 mož. Po dolgi in naporni hoji so bili vojaki zelo izmučeni in iskali so prenočišča. Župan je patrulji nakazal velik skedenj. Uturjeni vojaki so se zlekli po mehke senu in kmalu zaspali. Ponoči je v skednju nenadoma nastal velik požar, ki se je z bliskovito naglico razširil. V skednju samem so se odigravali strašni prizori. Vojaki, ki so goreli kakor žive bakle, so v smrtnem strahu begali sem ter tja, nihče si ni znal pomagati, nihče ni vedel izhoda. Ko so gasilci ogenj pogasili, so potegnili izpod kadečih se ruševin in ostankov skednja ponesrečene vojake. Sedem nesrečnikov je zgorelo, 15 jih je težko opečenih, a trije so od groze zblazneli.

Sledeče srečke, kupljene pri Zadrugi hranilnici r. z. z o. z. v Ljubljani, sv. Petra cesta 19, so bile izžrebane:

Dne 21. maja:

Po 2000 Din so zadele srečke št. 15.457, 121.656, 4.494.

Po 500 Din so zadele srečke:

14.134	76.733	67.749	100.737	5.739	5.754	15.459	15.435	18.163	18.166	30.927	30.971	30.953
40.567	40.598	40.508	53.420	53.404	66.668	66.607	66.689	91.759	91.738	115.613	115.686	9.701
11.508	11.574	11.595	11.587	11.558	20.816	23.465	23.488	47.707	47.794	48.595	59.321	71.860
71.845	71.870	71.842	83.209	86.378	86.340	86.379	96.934	111.111	120.197	120.189	904	901
116.270	116.280	9.154	9.155	9.143	9.139	9.170	9.161	48.609	48.689	70.467	70.465	95.841
95.802	95.862	95.889	111.750	111.829	121.503	121.517	121.577	121.674	121.691	121.622	121.657	24.390
24.379	71.842	98.266	98.292	121.577	105.720							

Dne 23. maja:

Po 2000 Din so zadele srečke št. 30.986, 115.681, 111.105, 15.125 in 48.633.

Po 500 Din so zadele srečke:

14.109	76.704	76.743	100.730	100.740	15.428	15.497	30.921	30.908	30.975	40.566	40.596	40.544
40.595	40.574	40.589	66.662	66.646	79.045	91.753	115.660	115.601	115.668	9.729	9.778	9.792
11.543	11.526	11.537	20.831	20.898	20.850	23.470	23.484	34.116	34.138	34.174	47.704	48.571
48.575	59.396	59.371	71.897	71.865	71.824	96.925	96.950	96.938	120.126	120.120	15.130	15.138
15.124	116.282	9.191	9.166	48.622	48.634	48.671	70.473	70.451	70.404	70.491	95.867	111.737
111.839	111.826	111.835	111.878	121.542	121.606	121.670	121.637	24.366	99.374	120.642	122.807	4.496
56.226												

Dne 25. maja:

Po 2000 Din so zadele srečke št. 20.869, 23.426, 34.126 in 71.821.

Po 500 Din so zadele srečke:

76.701	76.732	100.710	100.712	100.749	100.734	5.773	5.764	5.702	15.491	15.444	15.415	18.131
18.123	18.162	18.173	18.192	30.906	30.951	40.586	53.429	53.496	53.483	66.616	66.606	66.636
66.661	79.089	91.701	91.755	115.654	9.710	9.743	9.790	9.722	9.721	9.762	11.513	20.853
23.481	23.494	23.427	23.421	23.414	34.111	34.179	34.132	47.791	47.769	47.757	48.596	59.392
59.395	71.844	71.855	71.853	83.233	83.292	96.920	96.915	96.906	111.197	15.128	78.156	78.155
9.150	48.626	48.673	70.427	95.884	111.791	111.782	121.547	121.514	121.507	121.529	121.557	24.387
57.666	57.671	59.726	71.855	71.853	98.248	99.345	121.507	15.368	78.307			

Dne 26. maja:

Po 2000 Din so zadele srečke št. 910, 111.724 in 121.640.

Po 500 Din so zadele srečke:

14.121	100.713	100.727	5.723	15.465	18.148	18.144	30.978	30.969	30.909	30.977	40.538	40.528
53.415	53.468	66.688	66.657	66.650	66.635	66.695	79.037	91.756	91.751	91.709	91.722	11.571
11.596	11.520	20.864	20.866	20.842	23.446	34.145	34.134	47.722	48.567	59.382	59.400	59.339
71.875	71.868	71.887	83.283	83.252	86.389	96.994	111.134	111.131	111.147	120.156	120.181	101.203
15.112	116.252	9.148	9.181	9.186	9.124	48.651	48.675	48.644	48.619	48.663	70.452	95.894
95.824	111.760	111.705	111.773	111.756	111.851	111.857	121.532	121.667	121.634	121.635	46.555	57.673
84.592	97.095	99.319	92.076									

Dne 27. maja:

10.000 Din je zadela srečka št. 34.164.

Po 2000 Din so zadele srečke št. 40.511, 115.658 in 41.835.

Po 500 Din so zadele srečke:

76.711	76.702	100.720	100.744	5.772	5.798	18.154	18.156	30.965	30.988	30.982	40.521	40.568
53.464	53.491	66.699	79.042	79.001	79.073	79.090	79.016	91.781	91.799	115.671	115.620	9.795
9.775	9.771	9.798	11.546	11.522	2.045	20.861	20.894	23.417	23.428	23.469	23.486	23.496
23.445	34.129	34.135	47.764	47.727	47.771	47.723	47.787	47.786	47.703	48.582	48.583	48.523
48.538	48.542	59.303	59.387	59.307	71.840	71.874	86.363	86.330	96.991	86.998	120.134	120.191
120.153	78.170	9.157	9.132	9.173	9.192	9.128	48.635	48.630	48.620	48.604	70.463	111.727
111.768	111.833	111.884	111.809	111.874	121.599	121.513	121.512	121.621	121.615	24.356	57.689	71.840
72.423	112.238	18.774										

Izplačevanje dobitkov od 15. junija do 28. septembra t. l.

Na številna vprašanja

sporočamo vsem interesentom, da bomo naročilne dopisnice za srečke državne razredne loterije 14. kola priložili prvi pobinkoštni številki »Domovine«.

ZADRUŽNA HRANILNICA, r. z. z o. z. NA SV. PETRA CESTI 19.

Prva in največja razpošiljalnica srečk v Sloveniji.

Tajinstveni morilec deklet. (Nadaljevanje.)

«Dan,» reče kratko in odločno, «želim in ukazujem ti, da nadaljuješ s svojimi poizvedovanji.»

«Kakor ukažete, vaša milost.»

«Vzemi toliko ljudi, kolikor misliš, da jih potrebuješ, prinesi mi le vest, katero hočem in moram vedeti. Saj veste, da zvesto vdanost bogato nagradim.»

«Za vas damo tudi svoje življenje!» vzklikne Dan navdušeno.

«Dobro, sedaj pa zopet na delo!»

Mož s krinko je zopet sam, grozna bol, ki jo je le s silo prikrival, bruha sedaj nemoteno na dan. Saj niti ne more zvedeti, kje se nahaja grob njegove ljubljene Ellene, kjer bi se mogel naplakati in objokavati svojo nemilo usodo. Oh, ta udarec je prehud celo za njega, ki se more in zna obvladati kljub divjim strastem, ki tle v njegovem srcu.

Iz svojih mračnih sanj se šele zbudi, ko se zopet nalahko odpro vrata, med katerimi se pojavi krasna, mlada deklica — Maggijsa Burke. Deklica se spoštljivo prikloni možu s krinko, njene temne oči skoro docela zakrivajo dolgi, svileni vekli.

Mož s krinko se takoj dvigne s stola.

«Gospodična Burke,» nagovori vstopivšo deklico z običajnim resnim glasom, «ali vam je bila sreča pri vaših poizvedovanjih naklonjena?»

«Da.»

«Kaj, vi ste v tem kratkem času že našli lopova?»

«Da, Lopov je bančnik Alfred Bell, stanuje v Diksonovi ulici števil...»

Mož s krinko se zamisli.

«Ne bo ravno lahek posel lopova od tamkaj semkaj spraviti, ulica je ena najbolj obljubljenih.»

Maggijsa se pojavi okrog usten lahek smehljaj.

«Milostivega gospoda sem ravno hotela prositi za uslugo, da se mi poveri naloga, da lopova zgrabim na tak kraj, odkoder ga bo mogoče spraviti semkaj, ne da bi to vzbudilo pozornost. Napravila sem tudi že načrt, ki bo morda uspel.»

«Vi ste zelo pogumna in tudi zelo razumna deklica,» odvrne mož s krinko vljudno. «Vendar pa mislim, da se podajate v veliko nevarnost.»

Maggijsa zardi od veselja, da mož s krinko hvali njeno odločnost in podvzetost.

«Nevarnosti ni nobene, saj imam Billa in Jima poleg sebe. Vendar pa to ni edin povod, da sem prišla semkaj. Zvedela sem še, da namerava ta lopov zapeljati ubogo deklico, še popolnoma nepokvarjeno, ki pa se nahaja v veliki bedi.»

«Prosim, povejte vse, kar ste zvedeli o deklici.»

Maggijsa pripoveduje pozorno poslušajočemu možu vse, kar je ponoči zvedela od Billa, potem pa še pristavi:

«Danes mi je Bill prinesel še vest, da bojuje družina Hopkins, ki obstoji iz matere, ki je perica, in njenih treh otrok, težak boj za svoj obstanek in da se nahaja v največji bedi. Zdi se, da se je mlada deklica žrtvovala za svojo mater ter nedoraslega bolehnega bratca in majhno sestro, ter niti ne ve, v kaki nevarnosti se nahaja.»

«Prav, gospodična Burke, prav veseli me, da ste me opozorili na to revico. Pomoči naj bo kaj kmalu deležna, sam se bom podal v Salisburško ulico.»

«Tedaj jaz takoj zopet odidem. Čim mi uspe, da lopova omamim in preslepim, pošljem takoj po Jimu semkaj vest, da pride ponj voz, da ga odpelje semkaj.»

Mož s krinko stopi k deklici in ji ponudi roko.

«Gospodična Burke,» jo naprosi prijazno, «v vas sem dobil tovarišico in pomočnico kot bi se je boljše niti želeli ne mogel. V polni meri mi boste nadomestili Bessy Wilkes in prav hvaležen sem vam za vaše nič manj srečno kot razsodno in uvidno ravnanje.»

Škrilatasta rdečica oblije dražestni obraz lepe deklice, boječe stisne desnico moža s krinko, potem pa tako rekoč zbeži iz njegove sobe.

Zunaj je že čakal Dan, Videl je, da je prišla Maggijsa k zagonetnemu možu, ter je sedaj dozdevno čakal

na deklico, ki mu je prej izkazovala precejšnjo pozornost.

«Gospodična,» jo nagovori nekam boječe.

Ona obstane pred njim.

«Kaj želite?» vpraša tjavendan brez najmanjšega izraza pristranejših občutkov.

Dan jo na tihem občuduje in se divi njeni ljubkosti, tako lepa se mu še nikdar prej ni zdela kot v tem trenutku, ko je bil njen obraz še ves zardel.

«Prav nedostopni ste postali,» reče čez nekaj časa tiho.

Maggijsa pogleda svojega prejšnjega častilca s skoro zaničljivim izrazom.

«Nedostopna, ohola — kako, zakaj?»

«Ker greste mimo mene kot da vam nisem prav nič mar.»

Ona zmaje z rameni.

«Kaj hočete, Dan? Moške sovražim iz dna duše, o njih ne morem prav nič več slišati.»

«Tako, tako!» odvrne Dan ter pokaže na vrata, ki so se ravnokar zaprla za njo.

«Ali sovražite tudi moža, ki je tu notri?»

Znova jo oblije rdečica.

«Sovražim? Ne. Oh, prej sem se napačno izrazila. Mene puste moški docela hladno, se pravi, le dobri, podleže in pustolovci sovražim divje, strastno.»

«Napram možu s krinko ste torej tudi docela hladni?» vpraša Dan nekam zbadljivo.

Njene temne oči se sedaj zapičijo vanj, iz njih odseva pritažena nejevolja in jeza.

«Nočem več odgovarjati,» reče kratko.

«Gospodična Burke, nikdar vam nisem ničesar žalega storil, nasprotno na vašo prošnjo sem vas privedel semkaj. Zakaj se mi hočete sedaj popolnoma izneveriti, ko ste bili prej napram meni vse drugačni?»

«Zakaj? Oh, to že še zveste. Nikoli vas nisem ljubila, Dan, le na videz sem se delala tako, ker sem se hotela maščevati nad lopovom Cliffordom. Sedaj je zamrlo v mojem srcu vsako čuvstvo, nisem nič drugega kot stroj brez lastne volje, brez ljubezni, brez naklonjenosti, moje srce je mrtvo.»

Dan gleda žalostno v tla.

«Tako vas ljubim, gospodična Burke,» zatrjuje Dan z odkritosrčno iskrenostjo, «vi ste bili edina moja misel. Postal sem ves brezumen, ko niste nič več hoteli vedeti o meni.»

«Dan,» reče ona, ravnodušno zroč v njegove oči, «vi ste še tako mlad, uživate zaupanje zagonetnega moža in boste našli še dovolj lepih deklet, ki bodo z veseljem pristale na vašo resno mišljeno ponudbo.»

«Toda taka kot ste vi ni nobena,» vzklikne Dan otožno.

«Prav žal mi je, Dan, toda vedite, da ne gojim do vas prav nobenih čuvstev, pa tudi do kakega drugega moškega ne.»

«Tega vam ne verjamem, gospodična Burke, vem več kot si mislite. V svojem srcu nosite vendarle podobno moža — našega gospodarja.»

Maggijsa skomizgne, vendar pa zavrne Dana z zaničujočo gesto. Dan stopi sedaj tik k njej.

«Menda ne mislite, gospodična Burke, da sem radi tega nejevoljen na vas ali da celo mrzim svojega visoko čislane gospodarja, ker bije vaše srce zanj. Toda svariti vas hočem, gospodična Burke. Spoštujem strašnega moža, na njegovo povelje bi šel z veseljem tudi v smrt. Vendar pa ne bi maral biti žensko bitje, katero on ljubi. Kajti njegova ljubezen prinaša smrt.»

Maggijsa se sedaj ozre vanj ter zgrabi s svojo majhno ledenomrzlo roko njegovo desnico.

«Ljubil je,» šepne težko sopeč, «to mi je znano, Dan. Njegova nevesta je mrtva.»

«Da, gospodična Burke, šla je prostovoljno v smrt, ko je zvedela, da je bil njen ljubimec Jak, morilec deklet. Sedaj pa niti njenega groba ni mogoče najti. Gospodična Burke, ljubezen moža s krinko pomeni pogubo.»

Mlada deklica krčevito stiska roki na valjujoče prsi.

«Če je tudi tako,» šepčejo njene ustnice neslišno, «za srečo, da bi smela biti njegova, se rada odpovem

pokoju po smrti. Njemu enakega ni na celim širnem svetu.»

Dan seveda ni razumel njenih besed. Otožno gleda Maggijsa, ki jo tako iskreno ljubi, ki pa ne mara nič slišati o njegovi ljubezni.

Maggijsa se sedaj zopet obrne k Danu.

(Dalje prihodnjič.)

Zabavni kotiček.

Ubogala je.

Mlado dekle, ki se je hotelo posvetiti gledališču, je pri prvem nastopu sredi govora obtičalo.

Ravnatelj ji je ves razkačen za kulisami pospepil: «Zbrbrajte nekaj na pamet in izginite!»

Bodoča igralka se je poklonila občinstvu rekoč: «Zbrbram nekaj na pamet in izginem.»

Očetov nasvet.

«Hčerke, skrajni čas je, da si preskrbite moža. Od vas, sinovi, pa pričakujem, da ne bo nobeden tako neumen, da bi se ženil.»

Stara riba.

Ožbovt pride v gostilno in si naroči postrv. Čez nekaj časa opazi natakar, da Ožbovt živahno govori z ribo. Gostje se spogledujejo in slednjič pristopi gostilničar in vpraša Ožbovta: «Kaj pa tako govorite z ribo?»

«Dober dan, riba,» sem rekel, «odkod pa prideš? Iz Savinje,» odgovori riba. «Kaj pa je novega ob Savinji?» jo zopet vprašam. «Kaj me to vprašate? V tej gostilni sem že mesec dni.»

Dvomi o njegovem junaštvu.

Miha: «Ti se bojiš, da se bom vrnil brez konja?»

Matija: «Ne, ne, baš nasprotno. Bojim se, da se bo vrnil konj brez tebe...»

Ne bo nič.

Mož in žena stojita pred trgovino klobukov. «Kateri klobuk ti najbolj ugaja?» je vprašala žena poželjivo.

Mož: «Oni, ki ga imaš na glavi...»

Obiteljski dogodek.

Gašper: «Kaj si tako opraskan po obrazu?»

Melhijor: «Veš, imeli smo obiteljski dogodek.»

Gašper: «Ni mogoče!»

Melhijor: «Res, res! Veš, žena me je presenetila z brhko deklico...»

Iz otrokovih ust.

Mihec: «Mati, zatisnite malo oči.»

Stara mati: «Zakaj?»

Mihec: «Ker atek pravi, da bomo dobili mnogo denarja, kadar zatisnete oči.»

Prevelika vnema.

Trgovec sliši svojega pomočnika, ki prijazno reče dami: «Ne, tega pa že dolgo nimamo.»

Ves jezen pogleda pomočnika in pristopi k dami: «Oprostite, gospa, to je pomota. Takoj vam bom pokazal, kar želite.»

Dama ga začudeno pogleda, se zasmee, nato pa odide.

«Po čem vas je spraševala gospa?»

«E, govorila sva o solncu in sem samo potrdil, da ga že dolgo ni...»

Birmanska prodaja „DOKO“ čevljev
↑ za botrice, botre in birmance ↑

po globoko znižanih cenah se bo vršila ves teden! Za Binkošti vsem „DOKO“ čevlje!

Trgovina „DOKO“ Iv. Čarman
Prešernova ulica št. 9, dvorišče.